

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 36/07-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. J., t. č. vo väzbe, Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv 38/2006 z 25. októbra 2006 o predĺžení väzby a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2006 (doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 22. a 23. januára 2007) doručená sťažnosť M. J., t. č. vo väzbe, Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených v čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. I Ntv 38/2006 z 25. októbra 2006 o predĺžení väzby.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že „*podáva sťažnosť na postup NS SR pri rozhodovaní o predĺžení väzby*“, a poukazuje na to, „*že rozhodnutím NS – SR Zn. 4 Ntv 17/2006 som diskriminovaný na právach v tr. konaní*“ a namieta tiež „*dĺžku obmedzovania na slobode*“.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom „*vyslovil, že NS SR v konaní vedenom pod zn. I T 38/2004 porušil práva sťažovateľa vyplývajúce čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14, čl. 12 ods. 1, 24, čl. 13 ods. 3, čl. 50 ods. 6 dohovoru o Diskriminácii. NS SR prikazuje aby neporušoval zákon a dohovor o ochrane... a nediskriminoval obž.*“, aby vyslovil, že jeho označené základné práva boli porušené „*uznesením NS SR č. k. I Ntv 38/2006 z 25. 10. 2006...*“ Žiadal zrušiť „*uznesenie NS SR č. k. I Ntv 38/06 z 25. 10. 2006*“, priznať mu „*primerané finančné zadostučinenie vo výške 150000 Sk...*“ a náhradu trov konania. K sťažnosti pripojil uznesenie uvedené v petite a svoje vyjadrenie adresované najvyššiemu súdu k návrhu Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) z 13. októbra 2006 na predĺženie jeho väzby.

Keďže sťažnosť neobsahovala náležitosti požadované zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd 19. decembra 2006 vyzval sťažovateľa na jej doplnenie, t. j. presné a jednoznačné označenie porušených základných práv; upresnenie petitu sťažnosti; upresnenie akým postupom a ktorým rozhodnutím došlo k namietanému porušeniu ústavnosti; predloženie splnomocnenia advokáta na zastupovanie pred ústavným súdom a tiež kópie väzobných rozhodnutí v jeho trestnej veci. Sťažovateľ bol súčasne písomne informovaný o náležitostiach návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ podaniami doručenými ústavnému súdu 22. a 23. januára 2007 doplnil svoju sťažnosť v tom zmysle, že upravil jej petit, v ktorom: „*požaduje vydať nálezh ktorým by ÚS SR vyslovil porušenie sťažovateľových práv uznesením NS SR 1 Ntv 38/06 zo dňa 25. 10. 06 tým, že NS SR porušil článok 6 ods. 1 dohovoru čl. 14 dohovoru čl. 12 ods. 1, 4 Ústavy, čl. 13 ods. 3 Ústavy SR čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a požaduje zrušiť uvedené rozhodnutie NS SR (...) primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150 000 Sk (...) uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu ustanoveného Ústavným súdom Slovenskej republiky (...)*“.

Súčasne požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, pripojil kópiu svojich rukopisov týkajúcich sa korešpondencie vo veci konajúcimi súdmi (žiadosti o prepustenie z väzby, vyjadrenie k návrhom o predĺžení väzby), a sťažnosti adresované všeobecným súdom a orgánom prokuratúry.

II.

Zo sťažnosti, k nej pripojených písomností a zo súdneho spisu okresného súdu č. k. 1 T 38/2004 ústavný súd zistil, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Trestného zákona, ďalej pre trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a tiež pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Uznesením okresného súdu zo 4. novembra 2003 č. Tp 94/03 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku s tým, že väzba sa u neho započítava od 2. novembra 2003, kedy mu bola obmedzená osobná sloboda zadržaním policajnými orgánmi. Trestná vec sťažovateľa potom napadla na okresný súd 4. februára 2004.

Keďže v zmysle ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, ústavný súd sa zaoberal obsahovou

identifikáciou (predmetom konania) a len tou časťou (etapou) konania v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 38/04, ktorú vymedzil sťažovateľ v petite svojho návrhu (ústavný súd poznamenáva, že v predmetnej trestnej veci podal sťažovateľ od roku 2003 ďalších 7 podaní, ktorými namietal nezákonnosť, resp. neústavnosť postupu vo veci konajúcich orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov).

V takto vymedzenom časovom úseku konania ústavný súd zistil, že:

1. Okresný súd 13. novembra 2006 požiadal najvyšší súd (ktorému bol súdny spis doručený 18. novembra 2006) o predĺženie väzby sťažovateľa. Svoju žiadosť odôvodnil správaním sa sťažovateľa v doterajšom priebehu konania, ktoré neumožnilo skončenie jeho trestnej veci *«Spis predkladám teda opätovne Najvyššiemu súdu SR, za účelom rozhodnutia o predĺžení väzby, pretože naďalej tu pretrváva hrozba, že bude marené, alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Zároveň prosím o predĺženie väzby do 30. 6. 2007, lebo vzhľadom na „zvyklosť“ obžalovaného, je opätovne dôvodný predpoklad, že menovaný bude ďalej robiť rôzne obštrukcie, aby zamedzil čo najskoršiemu skončeniu veci»*.

2. Najvyšší súd 20. októbra 2006 zaslal návrh okresného súdu na vyjadrenie sťažovateľovi a jeho právneho zástupcovi. Súčasne stanovil termín neverejného zasadnutia na 25. október 2006. Sťažovateľ sa k návrhu písomne vyjadril podaním z 23. októbra 2006 a jeho právny zástupca podaním z toho istého dňa.

3. Na neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu konanom 25. októbra 2006 bol prečítaný návrh okresného súdu, písomné vyjadrenia sťažovateľa a jeho obhajcu, a bol oboznámený podstatný obsah trestného spisu. Po porade senátu bolo vyhlásené uznesenie č. k. 1 Ntv 38/2006-672, ktorým bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 2. mája 2007.

4. Najvyšší súd 25. októbra 2006 oznámil Ústavu na výkon väzby Ž. (ďalej len „ústav“) predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa. Písomné vyhotovenie uznesenia najvyššieho súdu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 13. novembra 2006, sťažovateľovi a ústavu 14. novembra 2006.

5. Súdny spis predmetnej trestnej veci bol doručený okresnému súdu 6. novembra 2006.

6. Ústavný súd z hľadiska predmetu posudzovanej veci považuje za relevantné z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu citovať nasledovné: „(...) Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že predmetnú vec nebolo možné doposiaľ skončiť najmä vzhľadom na opakované obštrukcie zo strany obžalovaného M. J. Tento postupne namietal predsedov senátov, ktorým bola vec postupne zákonným spôsobom pridelená, namietal obhajcu, a preto mu bol v konečnom dôsledku ustanovený nový obhajca, podával opakované žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a sťažnosti proti zamietavým rozhodnutiam okresného súdu a taktiež podal aj ústavnú sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. V dôsledku toho bol spis opakovane predkladaný na súd vyššieho stupňa a nemohlo byť vo veci rozhodnuté. Naposledy Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 25. apríla 2006, sp. zn. 3 Ntv 18/2006 predĺžil lehotu trvania väzby u obžalovaného do 2. novembra 2006, pričom už v tomto rozhodnutí konštatoval vyššie uvedené dôvody, pre ktoré nebolo možné vo veci doposiaľ právoplatne rozhodnúť. Najvyšší súd zároveň zistil, že aj v súčasnom období v plnom rozsahu pretrvávajú u obžalovaného dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por., pre ktoré bol v predmetnej veci vzatý do väzby. V osobe obžalovaného ide totiž o viackrát súdne trestanú osobu, so sklonmi k páchaniu trestnej činnosti násilného a sexuálneho charakteru a existuje preto dôvodná obava, že by po prepustení na slobodu konal niektorým zo spôsobov uvedeným v ustanovení § 67 ods. 1 Tr. por. V tomto smere si osvojil tiež názor predsedu senátu okresného súdu, že prepustením obžalovaného na slobodu, by mohlo byť zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade sú u obžalovaného M. J. splnené všetky zákonné podmienky na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 71 ods. 2 Tr. por. Preto vyhovel návrhu predsedu senátu okresného súdu a lehotu trvania väzby u tohto obžalovaného predĺžil do 2. mája 2007, ktorú lehotu považuje za nevyhnutne potrebnú a zároveň postačujúcu na právoplatne skončenie veci. (...)“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 zákona o ústavnom súde sťažovateľ musí návrh odôvodniť a uviesť navrhované dôkazy. Ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv 38/2006 z 25. októbra 2006 boli porušené ustanovenia „*čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 14 dohovoru*“, ako aj „*čl. 12 ods. 1, 4 Ústavy, čl. 13 ods. 3 Ústavy SR, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR*“, a tým boli porušené ním bližšie neoznačené základné práva.

A.

Podľa dohovoru:

článok 6 – Právo na spravodlivé súdne konanie

ods. 1 Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

článok 14 – Zákaz diskriminácie

Užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Sťažovateľ nekonkretizoval, ktoré z práv v komplexe zabezpečujúcich realizáciu práva na spravodlivé súdne konanie malo ním napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu (ako aj konanie mu predchádzajúce) porušiť, ústavný súd však na

základe uvedených zistení (pozri body 1 až 6 II. časti odôvodnenia), ako aj z uvedeného právneho názoru konštatuje, že vzhľadom k zistenému postupu najvyššieho súdu (preskúmanie zákonnosti dôvodov predĺženia trvania väzby, zjavné a náležité odôvodnené dôvody väzby, dodržanie primeranosti lehoty na prejednanie návrhu) ani po eventuálnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, nie je dôvodné predpokladať vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie v jeho komplexe, ale ani v jeho jednotlivých komponentoch a z uvedeného dôvodu kvalifikoval namietané porušenie týchto práv ako zjavne neodôvodnené.

Keďže sťažovateľ ani na základe výzvy ústavného súdu nekonkretizoval ako ním vyslovené rozhodnutie a konanie najvyššieho súdu spôsobilo jeho diskrimináciu založenú na dôvodoch uvedených v čl. 14 dohovoru, ústavný súd jeho sťažnosť (už aj vzhľadom na problematické určenie, resp. zistenie príčinnej súvislosti medzi postupom najvyššieho súdu a v citovanej právnej norme uvedenými dôvodmi diskriminácie) aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

B.

Podľa ústavy:

Čl. 12 ods. 1 Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Čl. 12 ods. 4 Nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Čl. 13 ods. 3 Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Čl. 47 ods. 3 Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Ustanovenia čl. 12 a čl. 13 ústavy kvalifikuje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu ako všeobecné ustanovenia, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Ich aplikácia nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia

dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na základne právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 34/96, I. ÚS 58/97, I. ÚS 59/97).

Porušenia citovaných ustanovení č. 12 a čl. 13 ústavy či už v samostatnom chápaní a v danom (konkrétne posudzovanom) prípade ani v spojení s namietaným porušením čl. 47 ods. 3 ústavy (ktoré sa vzťahuje výlučne na základné právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, garantované ustanovením ods. 2 citovanej právnej normy) sa sťažovateľ nemôže úspešne domáhať jednak pre ich všeobecný charakter, ale najmä (v spojení s čl. 47 ods. 2 a 3) vzhľadom na skutočnosť, že mu je v konaní pred všeobecnými súdmi od počiatku obmedzenia jeho osobnej slobody poskytovaná odborná právna pomoc zastupujúcim ho advokáta. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vychádzajúc z uvedených právnych záverov ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, ústavný súd už o jeho žiadosti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, náhrady trov konania a zrušenie sťažnosťou napadnutého rozhodnutia nerozhodol, lebo rozhodovanie o nich je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy (resp. § 56 ods. 4 a § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) viazané na vyhovenie sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2007